

VOJENSKÁ TERMINOLOGIE

Vojenská mysl číslo 10/1974 obsahuje část navrhované terminologie z použitých vzdušných výsadků.

Chci se zaměřit na upřesnění a zjednodušení dříve publikovaných definicí a současně tím i doplnit termíny, kterých při přípravě, plánování a zabezpečení vysazení vzdušných výsadků používáme.

Předpis Vševojsk-1-1 v článku 385 stanoví, že "... pro přípravu svazku (útvaru) k vysazení a k bojové činnosti se určuje **výchozí prostor pro vysazení**."

Tato citace je předurčena pro výsadkové vojsko, tzn. pro **padákový výsadek**.

Obdobně článek 222 téhož předpisu, který stručně hovoří o vrtulníkovém výsadku, stanoví, že "... **výchozí prostor pro vysazení** se volí v skrytých místech v takové vzdálenosti od prostoru vysazení, která může být překonána v nejkratší době..."

Přitom článek 128 předpisu Vševojsk-1-2 uvádí, že "... velitel praporu (motostřeleckého) po obdržení úkolu k činnosti v taktickém vzdušném výsadku... ve stanovenou dobu přesunu se do **výchozího prostoru**..."

Z toho je zřejmé, že motostřelecký prapor po zaujetí výchozího prostoru může plnit bojový úkol jako **vrtulníkový** nebo **kombinovaný výsadek**.

Z hlediska teoretického zdůvodnění je pro taktický vzdušný výsadek tento prostor výchozím prostorem pro vysazení. Přitom v pojmové podstatě dochází ke značné rozdílnosti. Ta je ovlivněna vzdáleností tohoto prostoru od fronty, celkovým jeho rozměrem, počtem dislokovaných jednotek, útvarů a svazků, které zabezpečují vysazení vzdušného (padákového, kombinovaného) nebo vrtulníkového výsadku; dále i jinými taktickými zásadami, uplatňovanými při naložení bojové techniky, materiálu a nasednutí osob.

Pro zvýšení názornosti uvádím rozdílnost obsahového zaměření jednotlivých výchozích prostorů pro vysazení na **obr. 1**.

Na základě těchto skutečností pokusím se stanovit definici, která bude zabezpečovat potřebnou diferenciaci:

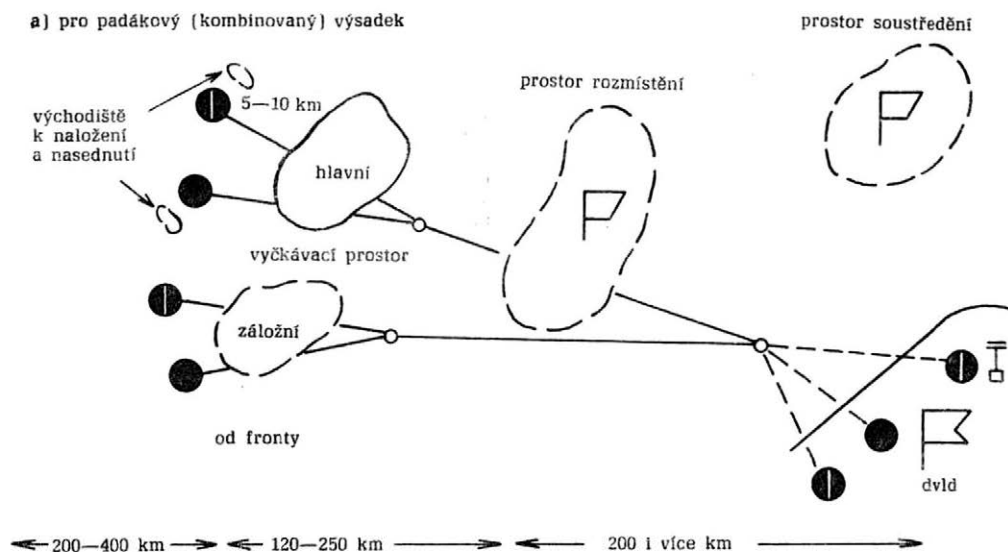
a) **pro padákový (kombinovaný) výsadek:**

Výchozí prostor padákového (kombinovaného) výsadku pro vysazení je určen pro celkovou přípravu vzdušného výsadku k vysazení a vedení bojové činnosti v týlu nepříteli.

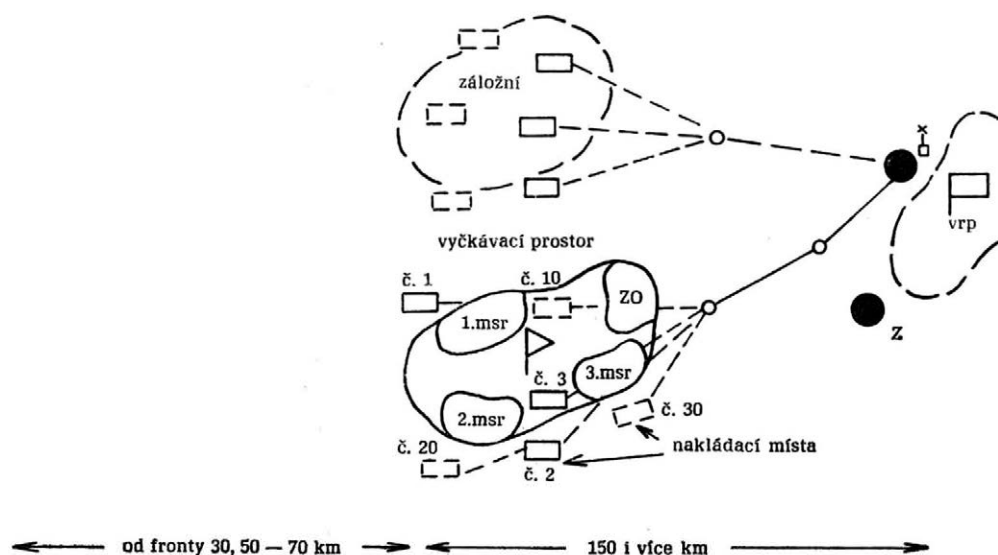
Tento prostor zpravidla zahrnuje operační, základní, klamná letiště, letiště ma-

VARIANTA VYCHOZÍHO PROSTORU PRO VYSAZENÍ

a) pro padákový (kombinovaný) výsadek

b) pro vrtulníkový výsadek

Obr. 1

teritoriálního zabezpečení a prostory rozmístění svazků (útvárů) dopravního letectva, určených pro přepravu vzdušného výsadku.

Pro vysazovanou vojska se zpravidla určují hlavní a záložní prostory soustředění, rozmístění, vyčkávací a východiště k naložení a nasednutí. Do prostoru soustředění nebo rozmístění se mohou svazky (útvary) vzdušného výsadku přesunovat na vozidlech, po železnici, kombinovaně, popřípadě i vzduchem.

Obsahové zaměření prostorů soustředění, rozmístění jakož i vyčkávacích je v souladu s návrhem ve VM čís. 10/74.

Východiště k naložení a nasednutí se určuje podle konfigurace terénu v blízkosti operačních a záložních letišť. Ve východišti jednotky podvěšují pod letouny výsadkové zásobníky, bojovou techniku nebo ji nakládají. Po ustrojení do padáků nasedají přímo do letounů, které jsou rozmístěny na předem určených stanovištích.

Východiště k naložení a nasednutí musí být zaujato skrytě s maximálním utajením. Jeho vzdálenost od stanoviště letounů může být 300–500, popřípadě až 1 000 m. V případě větší vzdálenosti (v důsledku nevhodné konfigurace terénu, demaskujících možností) je nutné vyčlenit pro jednotky potřebný počet dopravních prostředků a tahačů.

b) pro vrtulníkový výsadek:

Východí prostor vrtulníkového výsadku po vysazení je určen pro celkovou přípravu motostřeleckých jednotek po obdržení úkolu k činnosti v taktickém vzdušném výsadku.

Tento prostor zpravidla zahrnuje operační, záložní letiště vrtulníkového pluku (jednotky) a jejich prostory rozmístění.

Pro motostřelecké jednotky se určuje hlavní a záložní vyčkávací prostor, nakládací místa, popřípadě místa pro naložení a nasednutí a prostor zpětného odřadu.

Vyčkávací prostor vrtulníkového výsadku se ve vzdálenosti na typu přidělených vrtulníků (Mi-4, 8, 6) volí ve vzdálenosti 30, 50 až 70 i více km od fronty. Na základě obdržení úkolu jednotky se připraví v tomto prostoru pro vysazení a bojovou činnost v týlu nepříteli.

V závislosti na konfiguraci terénu se **uvnitř prostoru** nebo v **bezprostřední blízkosti** (na obvodu) určují hlavní (záložní) nakládací místa.

Nakládací místo je zrekognoskovaná určitá část terénu pro naložení bojové techniky, materiálu a nasednutí osob do vrtulníků. Na nakládacím místě se určují stanoviště vrtulníků, která se mohou před přistáním vrtulníků vytyčit součinnostním signálem.

Místo pro naložení a nasednutí vrtulníkového výsadku se určuje pouze za předpokladu, že terén (členitost, vyšší úhel sklonu, pevnost, únosnost) umožňuje volit nakládací místa ve vzdálenosti 3–5 kilometrů od vyčkávacího prostoru.

Požadavkem je, aby se z tohoto místa jednotky přesunuly na jednotlivá stanoviště vrtulníků při dodržení zásad maskování a v co nejkratší době.

Prostor zpětného odřadu je část terénu, kde se od motostřeleckého praporu soustřeďují jednotky, bojová technika a materiál, které nelze přepravit vzduchem.

Prostor má zpravidla tyto části:

- místo pro soustředění přidělených jednotek od nadřízeného velitele;

- místo převzetí bojové techniky a materiálu od motostřeleckého pluku nebo divize (armády);

- místo kompletace materiálu pro následující rozdělení jednotkám vrtulníkového výsadku;

- místo soustředění jednotek od motostřeleckého praporu, vyčleněných do zpětného odřadu.

Z navrhovaných definic vyplývají odlišnosti, které jsou mezi jednotkami výsadkového a motostřeleckého vojska. Jednu z nich ukáží na příkladech.

Vzdálenost operačního, záložního letiště od vyčkávacího prostoru padákového (kombinovaného) výsadku může být 5 až 10 i více km, což umožňuje nejen skryté rozmístění vojsk, ale i zabezpečuje podmiňky jejich ochrany proti zbraním hromadného ničení.

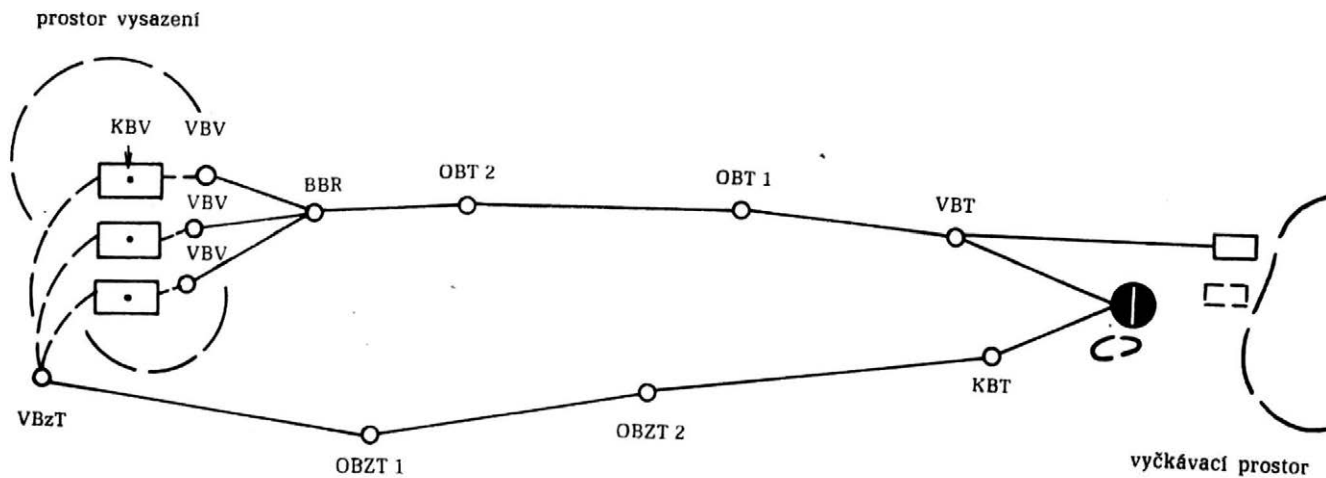
Z toho vyplývá, že jednotky padákového (kombinovaného) výsadku po dosažení pohotovosti k vysazení přesunou se na určitá letiště a jednotlivá stanoviště letounů. Vzhledem k variantám přípravy bojové techniky, materiálu, její kompletace na padákové plošiny (zásobníky), jakož i zpusobu naložení (podvěšení), upevnění a následné ustrojení jednotek do padáků si přímo vyžaduje **vždy určovat východiště k naložení a nasednutí**.

U vrtulníkového výsadku (motostřelecké jednotky) se místo pro naložení a nasednutí volí **pouze** v případě, kdy konfigurace terénu nedovolí určit nakládací místa přímo ve vyčkávacím prostoru nebo v jeho bezprostřední blízkosti.

Jednotlivé zvláštnosti, které musíme docenit, se zákonitě odrazí i v obsahovém zaměření navrhovaných definic, jakož i v potřebné diferenciaci.

Obdobně při plánování bojového použití vzdušných výsadků z hlediska letectva se v praxi mnohdy používá terminologie, která není obsažena v dosavadním Vševojsk-52-1 a v předpise Oper-2-1.

VARIANTA TRATI BOJOVÉHO LETU S VYZNAČENÍM JEDNOTLIVÝCH BODŮ

Obr. 2

Proto uvedu ve prospěch jednotného chápání tyto pojmy:

Trať letu je spojnice dvou i více bodů na mapě, která vymezuje let letadla (skupiny letadel); je dán výškou, rychlostí a kursem letu. Přitom každý let letadla (vrtulníku, skupiny), spojený s plněním bojového letu, je **bojovým letem**. Tzn. trať **bojového letu**.

Trať bojového letu se vyznačuje na mapách (obr. 2) výchozím bodem tratě bojového letu (VBT), otočnými body tratě bojového letu (OBT), bodem bojového rozchodu (BBR), výchozím bodem zpáteční tratě bojového letu (OBZT) a konečným bodem tratě bojového letu (KBT).

Výchozí bod tratě bojového letu (VBT) je počátkem trati bojového letu. Letadlo (vrtulník, skupina, útvar) prolétá nad tímto bodem ve stanovené výšce bojového letu, určeným kursem a rychlostí k následujícímu otočnému bodu tratě bojového letu nebo ke konečnému bodu tratě bojového letu.

Otočný bod tratě bojového letu (OBT) je bod, kde letadlo (vrtulník, skupina, útvar) mění směr bojového letu, popřípadě řeší i jiné prvky bojového letu (mění výšku, rychlost nebo bojovou sestavu).

Bod bojového rozchodu (BBR) je bod, ve kterém letoun (vrtulník, skupina, útvar) opouští bojovou sestavu zaujatou na počátku bojového letu a nalétává na

cíli (plochu vysazení) k výchozímu bodu vysazení.

Výchozí bod vysazení (VBV) je bod, kde letoun (vrtulník, skupina) zahajuje vysazení. Určení tohoto bodu je závislé na výšce bojového letu, výšce seskoků výsadkářů a shozu bojové techniky, technických možnostech výsadkové techniky, povětrnostních podmínkách, roční, denní a noční době, konfiguraci terénu v prostoru vysazení a v jeho blízkosti, jakož i na charakteru bojového úkolu.

Konečný bod vysazení (KBV) je bod, kde letoun (vrtulník, skupina) ukončí vysazení výsadkářů nebo shoz bojové techniky. Stanovení tohoto bodu je závislé na skutečném rozměru plochy vysazení, době a rychlosti vysazování osob a bojové techniky. Přitom je nutné brát v úvahu obdobná kritéria jako u výchozího bodu vysazení.

Výchozí bod zpáteční tratě bojového letu (VBT) je bod, kde letoun (vrtulník, skupina, útvar) po splnění bojového úkolu pokračuje v letu kursem k otočnému bodu zpáteční trati bojového letu.

Otočný bod zpáteční tratě letu (OBZT) je totožný s otočným bodem tratě bojového letu v opačném směru.

Konečný bod tratě bojového letu (KBT) je bod, který určuje konec tratě bojového letu. Z tohoto bodu letadlo (vrtulník, skupina, útvar) zahajuje manévry na přistání.